

XXXV. Stretnutie priateľov blahoslavenej Márie Celesty Crostarosa
19.6.2021

BOH OTEC
v živote a spiritualite blahoslavenej Márie Celesty Crostarosa

Milovaní priatelia našej blahoslavenej Matky Márie Celesty, viete, aký je zajtra *sviatok*? Zajtra je deň otcov:) a preto toto naše dnešné spoločné stretnutie bude venované nášmu nebeskému Otcovi- nech je naším *darčekom* pre Neho! Myslím, že pre každého milujúceho je najväčším darom, keď je jeho láska prijatá a opätovaná. Som presvedčená o tom, že nášmu nebeskému Otcovi urobíme hlbokú radosť, ak tento čas, toto naše stretnutie využijeme na to, aby sme sa nanovo- či ešte viac- otvorili na Neho a na to, ako chce prísť ku každému z nás, čo nám chce povedať- každému z nás osobne, čo nám chce dať, ako sa nám chce dať spoznať- ešte viac... a v tomto nám aj dnes pomôže naša blahoslavená PRIATEĽKA Mária Celesta Crostarosa:)

Čo sa týka Márie Celesty, pri čítaní jej diel by sme si všimli, že téma Boha- OTCA je pre ňu jednoznačne srdcovou záležitosťou. Možno nie na úplne prvý pohľad, ale čím viac ju ja sama poznávam, čím viac čítam jej texty, tým zreteľnejšie to vidím. Preto vravím, že to možno nevidno na prvý pohľad, lebo na prvý pohľad bl. Mária Celesta, ako každá zalúbená nevesta, najviac píše a ospevuje svojho milovaného Ženícha, všetko v jej dielach sa točí okolo Neho, znova a znova... Ako však poznávame Máriu Celestu hlbšie, môžeme uvídiť, že Boh – OTEC zaujíma v jej srdci a dielach veľmi osobitné miesto. Keby sme chceli urobiť taký matematický pomer toho, koľkokrát spomína napríklad Ježiša a koľkokrát Boha- Otca, priznávam, že Ježiš by to jednoznačne vyhral :). Ale aj keď Boha- OTCA spomína azda menej, keď Ho spomína, keď o ňom píše, robí to takým spôsobom, že je to- dovolím si povedať- ešte výrečnejšie ako mnoho slov... a naozaj vidno, že Boh- OTEC je pre ňu srdcovkou, doslova pokladom. V tomto kontexte vám teraz prečítam, ako sa (bl. Mária Celesta) prihovára Bohu Otcovi vo svojom komentári k modlitbe Otče náš:

*„ Môj najdrahší Otče, Ty si celé moje dobro! Keď premýšľam o slovách „Otče náš“, mám pocit, akoby som si k srdcu vinula **najväčší POKLAD!**“*

Vidíte? Bl. Mária Celesta nazýva Boha OTCA svojím POKLADOM! A to nie hocijakým, ale zdôrazňuje, že je pre ňu tým najväčším a najdrahším POKLADOM! Prijmime toto naše dnešné stretnutie ako pozvanie Márie Celesty nechať sa obohatiť – ňou samou! Na jednom z našich dávnejších stretnutí sme si hovorili o tom, že podstatnou črtou priateľstva je vzájomnosť, vzájomné obdarovanie sa, vzájomné zdieľanie; poklad jedného sa stáva pokladom toho druhého, priatelia majú akoby všetko spoločné... a v tomto duchu Vás teda pozývam k účasti na tomto stretnutí. Znovu Vás pozývam započúvať sa do slov Matky Márie Celesty ako skutočne jej PRIATELIA; čiže nechať sa ňou obdarovať, nechať sa ňou obohatiť. A tým POKLADOM, s ktorým sa chce DNES s nami podeliť, DAR, ktorým nás chce DNES obdarovať, je jej vzťah s Bohom OTCOM, to, ako HO ona vnímala, poznávala, kým bol Boh OTEC v jej živote.

BOH OTEC v 17./ 18. storočí

Na začiatku, pred tým, ako sa spoločne započúvame do toho, čo nám bl. Mária Celesta chce povedať o Bohu Otcovi, by som vám chcela urobiť jeden taký mini historický exkurz:) Nie preto, aby som Vás unudila zbytočnými informáciami, ale sama si uvedomujem, že nám to môže pomôcť pozrieť sa na tému Boha OTCA v živote bl. Márie Celesty nie len *širšie*, ale aj *hlbšie*.

To, že Boh OTEC je pre bl. Máriu Celestu- ako som už spomenula- srdcovou záležitosťou, by sa nám nemuselo zdať nejaké zvláštne, ale v skutočnosti je to nie len niečo výnimočné, ale doslova až šokujúce!

Prečo? Pochopíme to práve, keď si povieme trochu o dobe, v ktorej sa narodila, vyrastala, žila a formovala sa- ľudsky aj duchovne- bl. Mária Celesta.

Čiže sme v období baroku, na prelome 17./18. storočia a v prvej polovici 18. storočia. Už vieme, že rodina Crostarosa, rodina bl. Márie Celesty, bola rodinou hlboko veriacou a veľmi nábožnou. V ľudovej zbožnosti v Neapole (ale aj vo všeobecnosti) bola vtedy veľmi silná úcta k Panne Márii, ako k Orodovníčke pred Bohom, k Prostredníčke, ako k záchrane pred trestom, ktorý si zasluhujeme pre svoje hriechy... a podobne bol vnímaný Pán Ježiš. Duch Svätý bol vtedy tak trochu v úzadí, mohli by sme povedať, že bol dlho neznámym Bohom, a najsilnejšie bola rozvíjaná úcta k Ježišovi, Božiemu Synovi, ako k Spasiteľovi a Vykupiteľovi- ako *zmiernej obete* za naše hriechy. A tu sa dostávame do úskalia epochy, v ktorej žila bl. Mária Celesta, do veľkého úskalia, ktoré sa týka Boha OTCA.

V teológii aj v ľudovej zbožnosti sa kládol najväčší dôraz na Kristovo utrpenie za hriechy ľudí. To, že nevinný Kristus bol zmiernou obetou, že sa stal človekom, aby podstúpil tú najukrutnejšiu smrť na kríži, a tak splatil nekonečný dlh Božej spravodlivosti za hriechy ľudí. Aby vtedajší kazatelia zdôraznili závažnosť ľudského hriechu a to, koľko veľa to stálo Ježiša, Božieho Syna, často sa stavalo do kontrastu Ježišovo strašné utrpenie na kríži za spásu hriešnikov a spravodlivosť Boha Otca- ktorý bol predstavovaný Božiemu ľudu ako tvrdý a neúprosný Sudca, ktorý nemá zľutovania so svojím Synom, obťažným našimi hriechmi. Toto však celkom prirodzene malo za následok hlboko vštepený strach a hrôzu z Boha Otca, a podvedomé vnímanie Ho ako krutého a nemilosrdného. Asi sa nebudeme diviť tomu, že nikto z ľudí nemal špeciálne túžby mať nejaký vzťah s *takýmto* Bohom- Otcom- práve naopak: čím ďalej, tým lepšie. Prečítam vám teraz na ukážku úryvok z veľkopiatkovej kázne jedného z najväčších a najvzdelanejších kazateľov tej doby, ktorý bol veľkým vzorom pre kňazov a kazateľov svojej doby:

„ Svätá duša môjho Spasiteľa je v zajatí hrôzy, ktorú v nej vzbudzuje strašný Boh, a zatiaľ čo by sa mu chcela vrhnúť do náruče, v ktorej by našla útechu a úľavu, vidí, že krivý tvár a odstrkuje ho, opúšťa ho, zanecháva ho celkom napospas zúreniu svojej rozhnevanej spravodlivosti. Ó, Ježišu, vrháš sa do Otcovho náručia a cítiš sa odstrčený, to on ťa prenasleduje, zraňuje, opúšťa, drví ohromnou a neznesiteľnou ťarchou svojej pomsty... Hnev rozzúreného Boha: Ježiš sa modlí a rozhnevaný Boh ho nepočúva; taká je spravodlivosť Boha, ktorý sa mstí za urážky; Ježiš trpí a Otec sa neutišuje!“ (Bossuet, J. B.: Euvres complètes, IV)

Obraz Boha Otca ako takto tvrdého a krutého je však v absolútnom protiklade (v rozpore) s tým, ako Ho zjavuje Sväté Písmo, ale vieme, že v tých časoch Sväté Písmo nebolo dostupné pre ľudí a často ani pre samotných kňazov. Predstava milosrdného Boha- Otca bola nepredstaviteľná. Na tomto našom dnešnom stretnutí nám však blahoslavená Mária Celesta chce ponúknuť POKLAD- a to „**POKLAD ten NAJVÄČŠÍ!**“- ktorý našla ukrytý aj v „poli svojej doby“, POKLAD, ktorý jej bol v istom zmysle zjavený hlboko v srdci- a tým Pokladom je- podľa jej vlastných slov, ktoré som citovala na začiatku- Boh OTEC- a pravda o ňom; pravdivý obraz o ňom! Je to POKLAD, s ktorým sa chce dnes podeliť s každým jedným z nás!

Tento pravdivý obraz Boha OTCA vám teraz ponúknem v siedmych charakteristikách, podľa toho, ako Ho ona sama vnímala, poznávala, zakúšala vo svojom vlastnom živote (a ako o ňom píše, rozpráva):

Čiže prvú takú charakteristiku Boha OTCA Márie Celesty som nazvala:

1) OTEC- BOH s ĽUDSKÝM SRDCOM

Započúvajte sa do úryvku z jedného textu, ktorý bl. Matka Mária Celesta nazvala „Plán- či Zámer- večného OTCA“.

Boh OTEC hovorí:

- **„Vrúcne som zatúžil dať svetu môjho Ducha a obdариť ním moje rozumné stvorenia, aby som žil s nimi a v nich až do konca sveta. S nesmiernou láskou som im daroval môjho jednorodeného Syna a skrze**

neho som ich naplnil mojím božským Duchom Tešiteľom, aby som ich zbožštil v živote, spravodlivosti a pravde, a aby som ich všetkých mohol objat' v mojom zalúbení, v ňom - Slove - Synovi lásky. Skrze neho im bola daná každá milosť, spravodlivosť a pravda. Skrze neho im bol daný večný život.“ (Plán večného Otca)

Keď počúvame pozorne, v týchto slovách, ktorými sa Boh OTEC prihovára v srdci blahoslavenej Márii Celeste, môžeme vnímať, môžeme cítiť hlbokú pravdu o Božom Srdci. Tieto slová Boha OTCA sú radikálnym vyvrátením vtedajšej mentality a presvedčenia, že Boh Otec prebýva kdesi ďaleko, v neprístupných nebesiach a je chladným, neosobným, tvrdým, neosobne spravodlivým Bohom, ktorý na nás pozerá „zvrchu“, z výšky svojho Majestátu. Bl. Mária Celesta tu odhaľuje Boha Otca, ako BOHA, ktorý má „ĽUDSKÉ SRDCE“. Boha, ktorý nám hovorí o sebe samom pomocou ľudskej terminológie. Pretože vieme, že Boh Otec je čistý duch, nemá telo, a predsa vidíme že tak veľmi sa nám túži, chce priblížiť, dať sa nám poznať, že nám zjavuje seba samého ako – mohli by sme povedať- jedného z nás. On je nekonečne vysoko a predsa sa nekonečne ponízuje, aby sme my, slabí ľudia, boli schopní „pochopiť“ Ho. ON, nekonečný, neohraničený Boh, sa obmedzuje do ľudských kategórií, aby sme Ho my, obmedzení ľudia mohli „pochopiť“, zakúsiť, spoznať, poznávať, mať s Ním vzťah.

Vidíte v texte, ktorý zapísala Matka Celesta, ako hovorí Boh Otec o tejto svojej túžbe: hovorí o tom, že *vrúcne zatúžil obdariť nás svojím Duchom Svätým, aby mohol- ON, Boh Otec, žiť s nami a v nás*. Lebo dobre vieme, že Duch Svätý je zosobnenou vzájomnou Láskou medzi Otcom a Ježišom, ktorá každého z nás vtáhuje do toho vzťahu lásky v Najsvätejšej Trojici. V tomto texte nám Boh Otec cez bl. Máriu Celestu zjavuje túto svoju túžbu- túžbu ŽIŤ S NAMI A ŽIŤ V NÁS! Zjavuje nám seba ako OTCA, ktorý túži zdieľať s nami všetko- lebo veď keď niekto žije s nami- a Boh Otec dokonca zdôrazňuje, že chce žiť nie len s nami, ale keď Mu to dovoľíme aj V nás- ide tu o vzájomné zdieľanie života, zdieľanie všetkého.

Takže je to pre nás pozvanie otvoriť sa na Boha, ako na nášho OTCA, ktorý vrúcne túži žiť s nami, zdieľať s nami náš jednoduchý, ľudský, prostý život so všetkými jeho radosťami, starosťami, utrpením. A pritom zdôrazňuje veľmi silnými slovami, že to nie je z Jeho strany niečo ako „blahosklonné“ rozhodnutie, hoci pamätajme, že celý Boží vzťah voči nám je vo svojej podstate aktom toho najhlbšieho milosrdenstva, pokory a poníženia Boha, ale že ON po tom doslova „vrúce túži“. Akoby chcel povedať, že On jednoducho „nemôže bez nás žiť“! Že chce, ako som už povedala, všetko s nami zdieľať, celú našu každodennosť!

S touto prvou charakteristikou Boha- Otca ako „BOHA s ĽUDSKÝM SRDCOM“ veľmi úzko súvisí ďalšia, druhá charakteristika, tiež veľmi odvážna, ale hlboko pravdivá vo svojej podstate:

2) OTEC - VYKUPITEĽ

K tejto druhej charakteristike Boha Otca som vybrala text bl. Márie Celesty z diela „Rozhovory duše s Ježišom“. V prvom úryvku sa nám prihovára Boh Otec o sebe samom, teraz nám niečo o Bohu Otcovi povie Ježiš, Boží Syn:

- *Jedným prejavom dokonalosti (Boha- Otca) bola bezhraničná láska. Z lásky preukázal svojim stvoreniam milosrdenstvo, pomohol im v ich biede a nevedomosti a láskavo ich vykúpil. (Rozhovory duše s Ježišom IX., 21)*

Sú to veľmi silné slová. Ježiš tu nehovorí jednoducho o tom, že On svojou smrťou na kríži vykúpil ľudí- aj keď je to samozrejme pravda. Akoby však nám chcel povedať ešte niečo- jednu hlbokú pravdu. Akoby chcel zdôrazniť tú vzájomnú spoluprácu s Bohom Otcom na diele nášho vykúpenia! To, že dielo vykúpenia je ich spoločným dielom. Lebo skutočne aj dnes, v dnešných časoch, ale oveľa viac vtedy, za čias Matky Celesty, sa to oddeľovalo: Ježiš bol Vykupiteľ, ktorý za nás trpel a priniesol náhradu, zadosťučinenie Bohu Otcovi za naše hriechy a nepravosti, a Boh Otec bol tvrdý, neúprosný, spravodlivý Sudca, ktorý prijíma krvavú obeť svojho Syna... V tomto texte Pán Ježiš hovorí priamo, že Otec z lásky vykúpil ľudí, keď im Ho daroval, keď Ho poslal na svet.

A vybrala som vám ešte jeden text, v ktorom bl. Mária Celesta veľmi odvážne a bez zaváhania hovorí o tejto pravde- o vykúpení človeka ako o spoločnom diele Otca i Syna; tento text je z jej meditácií nad Modlitbou Pána; bl. Mária Celesta sa nám prihovára takto:

- „Je veľa dôvodov, pre ktoré (Boh) chce, aby si ho nazývala Otcom. Predovšetkým preto, lebo ti dal bytie, ale nielen preto- rozhodol sa stvoriť ťa na svoj obraz a podobu tým, že ti dal nesmrteľnú dušu obdarenú tromi schopnosťami (rozumom, vôľou a pamäťou), vďaka ktorým si schopná otvoriť sa na nekonečno a prežívať večnú blaženosť, ktorá je účasťou na Božom šťastí. **Vo svojej neposlušnosti si však premrhala dary, ktoré Boh do teba vložil, a zahynula si; ale On ťa vzkriesil a znovu získal za cenu svojej vzácnej krvi. Ako opravdivý Otec ťa chráni, podporuje ťa a odpúšťa ti chyby.**“ (bl. Mária Celesta Crostarosa, Rozjímania o modlitbe Pána, 1.)

Vidíte, že tieto slová bl. Mária Celesta píše práve o Bohu- Otcovi! Vieme, že vykúpenie nie je len vykúpenie z hriechov a bodka. Okrem toho je to aj dielo nového života, prinavrátanie nám života- v slobode Božích detí. Bl. Mária Celesta toto dielo vykúpenia, ako sme práve počuli, zhrňa do týchto niekoľkých viet a pripisuje ho ako autorovi práve Bohu Otcovi. A hovorí tu veľmi odvážne slová o Bohu Otcovi, že „ si ťa znovu získal za cenu svojej predrahej krvi!“ nehovorí, že nás Boh Otec znovu získal „za cenu krvi svojho Syna Ježiša“, ale píše doslova za cenu SVOJEJ vzácnej krvi. Vidíte, bl. Mária Celesta tu rozhodne zdôrazňuje hlbokú jednotu Otca so Synom- jednotu stále a vo všetkom! Boh ako taký nemohol trpieť, ale keď sa Boží Syn stal Človekom, vďaka ich vzájomnej úplnej dokonalej jednote, keď za nás ako Človek trpel Ježiš, vtelený Boží Syn, spolu s Ním tajomne *trpel* aj Boh- Otec.

V súvislosti s tým vám ponúkam do tretice ešte jeden text, opäť z Rozhovorov duše s Ježišom, práve o tejto hlbokej, podstatnej jednote Otca a Syna, ktorý sa stal Človekom:

- *Vedz tiež, že keď som vás učil, aby ste boli tichí a pokorní srdcom, chcel som vám zjaviť najvyššie tajomstvo: ja som srdce Otca, ktoré poslal na svet, aby svojim stvoreniam odhalil pravdu o sebe samom. (...) Otec ma poslal na svet, a tak dal ľuďom svoje srdce ako vzor – vzor pravdy. (Rozhovory duše s Ježišom IX., 21) Preto som povedal môjmu učeníkovi: „Filip, kto vidí mňa, vidí Otca“ (Jn 14,9), lebo Otec ma daroval svetu ako svoj živý portrét. A učeníkom som povedal, že všetko, čo som počul od svojho Otca, som vám oznámil (Jn 15, 15). Otec vám úplne odovzdal seba samého, keď daroval svetu svoje Slovo. (Rozhovory duše s Ježišom IX., 23)*

V tomto úryvku Ježiš hovorí, že SRDCOM Boha Otca je ON- Ježiš Kristus, vtelený Boží Syn, ktorý sa stal Človekom. Skutočne teda môžeme povedať, že Boh Otec má *ľudské Srdce!*:) SRDCE, ktorému nie je cudzie nič ľudské, žiadne ľudské utrpenie, bolesť, či radosť. A Ježiš tu zdôrazňuje, že to BOH OTEC DAROVAL SVOJE SRDCE- SVOJHO SYNA JEŽIŠA- každému človeku. Teda tento text, ktorý zapísala bl. Mária Celesta radikálne vyvracia ďalšiu z vtedajších všeobecne rozšírených mienok, ktoré sme si spomínali na začiatku, že Boh Otec sa na vykupiteľské dielo svojho Syna Ježiša pozerá akoby len zďiaľky. Keď Ježiš v tomto texte M. Celesty hovorí o sebe, že On je Srdcom Otca, radikálne tu zjavuje hlbokú jednotu medzi Otcom a Ním- a to jednotu vo všetkom! Vieme, že v biblickej terminológii SRDCE označuje najhlbšiu podstatu bytosti. Otec sa nepozera z diaľky na vykupiteľské dielo a utrpenie svojho Syna, ale to všetko v tom najhlbšom zmysle slova prežíva, zdieľa s Ním! Boh Otec nie len prijíma Jeho obetu za nás, ale ju v istom zmysle aj sám koná. A to je pozvanie pre každého jedného z nás: pozvanie k radosť z vykúpenia a vďačnosti nášmu nebeskému Otcovi za tento vzácny dar nového života.

3) OTEC – REZBÁR, najvyšší a múdry UMELEC

Tretou charakteristikou Boha Otca podľa Márie Celesty je, že je najvyšším a múdрым Umelcom- Rezbárom. Čiže opäť vlastnosť veľmi blízka nám ľuďom:) Bl. Mária Celesta hovorí o Bohu Otcovi ako o Umelcovi a Rezbárovi v úzkej súvislosti s každým jedným z nás.

Započúvajte sa do jej slov, ktorými sa prihovára Ježišovi:

- ***Najmilší ženích mojej duše, Pán môj, Ty si v lone večného Otca, najvyššieho a múdreho Umelca, ako pečať v ruke rezbára, ktorou je vo všetkých spravodlivých dušiach odtisnutá svätosť. Tou pečaťou lásky boli označené všetky vybrané duše a stali sa tak nespočetnými oživenými podobizňami tvojej jedinečnej lásky. Kto by dokázal dostatočne opísať vznešenosť duše, ktorú si ty stvoril? Obohatil si ju krásou prevyšujúcou všetky ľudské možnosti, nie však zo zvláštneho pohľadu na to, kým je v sebe samej, ale preto, že je čiastkou tvojho bytia, je tvojou podstatou. Ó, aká nemierna je vznešenosť rozumnej bytosti! Už len pri uvažovaní o nej, onemievam z úžasu!***

Bl. Mária Celesta v tomto úryvku hovorí o tom, že Boh Otec je ten Najvyšší Umelec, ktorý vytvoril ako svoje vrcholové umelecké dielo každého jedného z nás! My, každý jeden z nás, sme Božím umeleckým dielom! A toto sme dnes aj na tomto stretnutí priateľov bl. Márie Celesty pozvaní uvedomiť si, každý z nás! Toto je jedna z vecí, jedna z právd, ktoré nám dnes chce naša priateľka bl. Mária Celesta povedať, zdôrazniť, zopakovať, hoci je to niečo, čo všetci vieme. Ale každý z nás sa môže niekedy cítiť mizerne, zle, „špinavo“, „pod Boží obraz“, ale Mária Celesta veľmi krásne a dôrazne hovorí o tom, že my, každý jeden z nás, sme na Boží obraz! Akokoľvek sa cítime, v akomkoľvek stave sme, nič to nemení na našej podstate, na tom, kým sme! Že sme vzácní a krásni v Jeho očiach- pretože sme stvorení, vyformovaní, umelecky stvárnení na Jeho podobu.

4) OTEC, ktorý stále HĽADÍ

Keď spolu s bl. Máriu Celestou nazveme nášho Boha „ Otcem, ktorý sa pozerá a ktorý vidí“, neviem, ako vy, ale mne napadla taká ne/milá asociácia z detstva- z náboženstva- „Dávaj pozor, malá ruka, čo robíš- dávaj pozor, malá noha, kam ideš- Pán sa z neba pozerá, aká je tvoja viera...“ atď. – také to dobre myslené výchovné varovanie, že Pán nás vždy vidí, vidí všetko, čo robíme, tak si treba dávať dobrý pozor! Ale hoci je to pravda, že Pán nás stále vidí a je to dobre myslené, nezanecháva to v nás podvedomý či vedomý strach pred Bohom- Otcem, ako pred dozorcom, čo striehne na naše nedokonalosti, aby nás potrestal?

Nebolo by lepšie radšej vynechať túto- podľa bl. Márie Celesty- štvrtú charakteristiku Boha Otca? Bl. Mária Celesta však nepíše o „OTCOVI, KTORÝ SA STÁLE POZERÁ“ so strachom a úzkosťou, ale s toľkou radosťou, dôverou a istotou, že aj táto 4. charakteristika Boha Otca stojí za zastavenie sa a zamyslenie. Prečítam vám teda, čo hovorí ona o „ Otcovi, ktorý sa stále pozerá“:

„ Môj najdrahší Otče, ty si sivejší ako akákoľvek sila a miluješ ma nekonečnou, dokonalou, dobrotivou láskou. Čoho sa mám teda báť, ak pre mňa chceš a môžeš vykonať všetko dobré? Ty si v nebi a želaš si, aby som žila na zemi majúc srdce v nebi, pri tebe. (...) Pohľadom viery sa môžem už teraz pozeráť na teba ako na Otca všetkej krásy a čerpať od teba útechu a povzbudenie uprostred nepekností tohto sveta. Avšak aj Ty hľadáš na mňa, osvecuješ ma a dodávaš mi odvalu v každej chvíli a ja sa celá odovzdávam Tvoju pohľadu. Môj najdrahší Otče, tvoj všetko prenikajúci pohľad milosrdenstva spočíva na mne, takže niet ani chvíle, kedy by si nebol pri mne.“ (bl. Mária Celesta Crostarosa, Rozjímanie o modlitbe Pána, 1.)

Keď sa hlbšie započúvame do týchto slov rozjímania Márie Celesty- je to rozjímanie nad Modlitbou Otče náš, konkrétne nad jej prvým slovom „Otče“, čiže keď sa hlbšie započúvame do jej rozjímania o neustále upretom Božom pohľade, vidíme, že pohľad BOHA OTCA mal v jej živote trojaký účinok:

1. PEVNÁ ISTOTA a ODVAHA: „ *Môj najdrahší Otče, Ty hľadáš na mňa (...) a dodávaš mi odvalu v každej chvíli!*“ Vidíme, že pre Máriu Celestu bol pohľad Boha Otca, ktorý na ňu upieral v každej chvíli jej

života, niečím, čo jej dávalo pevnú a neochvejnú istotu v živote; pohľad Boha Otca na ňu bol pohľadom, ktorý jej nebral odvahu, ale ktorý jej ju dodával! „**Môj najdrahší Otče, Ty hľadiš na mňa (...) a dodávaš mi odvahu v každej chvíli!**“ Každý z nás je dnes pozvaný otvoriť sa s dôverou tomuto pohľadu: odovzdať sa pohľadu Boha Otca s vierou a dôverou, že mi prinesie do srdca istotu o Jeho láske a odvahu- ako píše bl. Matka Celesta- „v každej chvíli“, zvlášť uprostred utrpenia, strachu, pochybnosti, čiže vtedy, keď po ľudsky strácame odvahu. Bl. Mária Celesta nás pozýva objaviť a prijať s vierou Boha, ako Otca, ktorý je pevnou Oporou a Istotou pre každé svoje dieťa a každému svojmu dieťaťu dodáva odvahu v každej chvíli jeho života!

2. ÚTECHA a POVZBUDENIE: „**Môj najdrahší Otče, pohľadom viery sa môžem už teraz pozerat' na teba ako na Otca všetkej krásy a čerpať od teba útechu a povzbudenie uprostred nepekností tohto sveta!**“ Bl. Mária Celesta bás tu opäť pozýva k jednoducho detskej dôvere voči nášmu nebeskému Otcovi. Hovorí o pohľade viery, vďaka ktorému sa môžeme už teraz- čiže nie až po smrti v nebi, ale už TERAZ pozerat' na Boha ako na OTCA a čerpať od Neho útechu a povzbudenie. Čiže žiadne Božie „hromy- blesky“ nad našou biedou, ale Božia láskavá útecha a povzbudenie! Bl. Mária Celesta to síce píše medzi riadkami, ale zato celkom jasne a jednoznačne, pretože útechu a povzbudenie potrebujeme predsa vtedy, keď- ako sa hovorí- „nie sme v pohode“:) Tak práve vtedy nás Boží otcovský pohľad chce utešiť a povzbudiť; zodvihnúť, nie doraziť!

3. SVETLO do nášho každodenného života: „**Môj najdrahší Otče, hľadiš na mňa a osvecuješ ma...**“ Bl. Mária Celesta hovorí o tom, že Boh Otec chce byť naším SVETLOM, keď sme v tme, neistote, pochybnostiach, keď hľadáme, keď rozoznávame, rozlišujeme, hľadáme čo je správne. ON nás nikdy neopúšťa, ale nás túži viesť a dávať nám potrebné svetlo- podľa svojho zámeru s nami, podľa miery svojej lásky.

Toľko o „účinkoch“ Božieho neustále upretého pohľadu, ktoré vnímala bl. Mária Celesta vo svojom živote a na ktoré otvoriť sa pozýva aj nás.

Na záver už len posledný postreh z tohto jej rozjímania o Božom pohľade. Na začiatku som spomínala, že bežne je asociáciou Božieho pohľadu strach, obava, úzkosť. Bl. Mária Celesta však vo svojom vlastnom živote vnímala, prežívala, zakúšala- ako doslova píše- že tento všetko prenikajúci pohľad Boha Otca, ktorý spočíva na nej, **je pohľadom milosrdenstva**. Čiže nie pohľadom dozorca, či nemilosrdného sudcu, ani striehnutím na každý pád a poklesok. Je to ustavičný pohľad OTCA, ktorý neustále túžobne vyčkáva na svojho márnотratného syna, aby sa k nemu obrátil, aby sa vrátil, aby sa nechal objať a zahrnúť jeho milosrdenstvom. Milosrdný pohľad Boha Otca je pohľadom, ktorý zakrýva naše hriechy, odpúšťa naše viny, dvíha nás a vracia nám dôstojnosť. Nezapúdajme na to, že je to pohľad, ktorý Boh Otec určil- vyhradil pre nás- pre každého jedného z nás! Pretože nás nekonečne miluje!

5) OTEC, ktorý SA STARÁ

Na začiatku vám ponúknem test bl. Márie Celesty z jej Rozhovorov duše:

„*Keď som zotrvala pred mojím Pánom a odovzdávala mu istú záležitosť môjho blížneho, najláskavejší Otec, môj Boh, sa zjavil mojej duši ako duch svetla a povedal mi: „**Prenehaj mne, tvojmu Otcovi, starostlivosť o všetky tvoje záležitosti aj o teba samú. Ja som tvoj Otec. Udelím ti to, o čo ma žiadaš.**“ (...) Otec, môj Boh ma navždy prijal za svoju dcéru a dal mi najbohatšie rúcho, ktoré ma celú zahalilo a ktorým bola jeho božská vôľa. Chcel, aby som ňou bola naveky zaodetá ako jeho pravdivá dcéra.*“ (Rozhovory duše s Ježišom IX., 56)

Zdá sa mi, že k tomuto ani netreba veľa čo hovoriť, čo dodať. Vidíme, že – ako píše bl. Mária Celesta- keď sa modlila a prosila v nejakom úmysle, zjavil sa jej v duši Boh OTEC a sám jej povedal tie slová, ktoré sú určené

pre každého z nás: „**Prenechaj mne, tvojmu Otcovi, starostlivosť o všetky tvoje záležitosti aj o teba samú. Ja som tvoj Otec.**“ Je to pozvanie Boha Otca k tomu, aby sme sa Mu bezvýhradne odovzdali a dovolili Mu postarať sa o nás. Boh tu zjavuje seba samého ako mocného a starostlivého Otca, ktorý vie čo potrebujeme a postará sa o všetko. Pripomínajú sa tu mnohé miesta Svätého Písma o dôvere Bohu, napr.: „Na neho zložte všetky svoje starosti, lebo On sa o vás stará.“, „keď sa modlíte, nehovorte veľa, veď váš nebeský Otec vie, čo potrebujete prv, ako by ste Ho prosili“, „Proste a dostanete!“

V texte bl. Márie Celesty môžeme zachytiť aj jeden detail, ktorý by nám mohol ľahko uniknúť. Píše, že Boh Otec ju rozhodne podnietil celkom Mu odovzdať starosť o seba a o svoje záležitosti a úplne Mu dôverovať, že On sa o všetko postará. Vzápätí však bl. Mária Celesta pokračuje: „**Otec, môj Boh ma navždy prijal za svoju dcéru a dal mi najbohatšie rúcho, ktoré ma celú zahalilo a ktorým bola jeho božská vôľa. Chcel, aby som ňou bola naveky zaodetá ako jeho pravdivá dcéra.**“ Čiže .. aj keď to môže byť sklamaním, ale keď sa nám dnes Boh OTEC „zjavuje“ ako OTEC, ktorý SA STARÁ, a pozýva nás úplne Mu odovzdať všetko, nesľubuje nám, že ako automat splní všetky naše priania a túžby, ale túži nás obliecť do krásneho a bohatého rúcha, ktorým- ako píše bl. Mária Celesta- je Jeho vôľa. Pozýva nás teda k dôvere Jemu, Jeho vôli, Jeho vedeniu v našom živote. Zároveň však pevnej dôvere, že Otec vie, čo robí, aj keď by sa mi ľudsky zdalo, že ma nepočúva, že ma nevypočul, že sa o mňa nestará.. znamená to akoby niekedy dôverovať Bohu v tme, akoby povedať Mu: „Otče môj, viem, že si so mnou, že ma miluješ, že sa o mňa neustále staráš, aj keď nechápem, nerozumiem...“ Pozvanie mať hlbokú, takú detskú dôveru voči nášmu nebeskému Otcovi neustále, vo všetkých okolnostiach nášho života, v šťastí aj v nešťastí, v zdraví aj v chorobe...

6) OTEC - ZVRCHOVANÝ KRÁĽ

Aj táto charakteristika Boha Otca blahoslavenej Márie Celesty nás môže trochu ľakať... Pojem „vládca“ v nás spontánne budí skôr strach ako láskyplnú dôveru, nie? Započúvajte sa však do toho, akým VLÁDCOM je Boh OTEC pre bl. Máriu Celestu:

„ Ježiš, Boží Syn, si vyzliekol svoje kráľovské rúcho a zaodel sa do smrteľného tela. Vybral si život chudobného a pokorného. Neznámy a považovaný za nečistého, ba posadnutého, zdržiava sa v spoločnosti ľudí s hrubými a neotesanými spôsobmi, a s hriešnikmi: takýchto si vyvolil za svojich učeníkov. Láskavo a vlúdne zaobchádza s tými najchudobnejšími a najdrahší sú Mu zabudnutí a opovrhnutí. Dobre robí všetkým, uzdravuje mnohých chorých, kriesi mŕtvych a skrýva sa, keď je kvôli toľkým zázrakom oslavovaný. Nehnevá sa voči tým, ktorý Ním pohŕdajú a neprahne po pomste, ale modlí sa, aby im bolo odpustené. Býva na opustených vrchoch a trávi noci v ustavičnej modlitbe, bez odpočinku: vášnivá láska a milosrdná láska ho držala v bdlosti a v modlitbe k svojmu Otcovi za tie duše, ktoré mal zachrániť. **ON je tým Synom lásky, úplne podobným svojmu Otcovi: On je z Neho.** Preto keď Ho apoštol Filip prosí, aby im ukázal Otca, On mu odpovedá: **Filip, kto vidí mňa, vidí Otca!**“ (Vnútorňá Záhradka, meditácia na 31. júl)

Pozrite, tento text vyráža dych: Bl. Mária Celesta s dojatím, akoby tak trochu šokovaná hovorí o Ježišovi, o tom, ako sa zriekol seba samého, ako si vyzliekol svoj kráľovský majestát, ako sa uponížil- na tú najnižšiu možnú úroveň- počuli sme: preto, aby BOL s ľuďmi, s tými najúbohejšími, ako trel núdzu, ako Ho osočovali, ponížovali, opovrhovali, ako dobre robil všetkým, ako žil s chudobnými, s vyvrhelmi, a na záver tohto zoznamu už samo osebe dostatočne šokujúcich „položiek“ to zakončí tým, že týmto všetkým nám Ježiš zjavuje OTCA!!! „ **ON je tým Synom lásky, úplne podobným svojmu Otcovi: On je z Neho.** Preto keď Ho apoštol Filip prosí, aby im ukázal Otca, On mu odpovedá: **Filip, kto vidí mňa, vidí Otca!**“

Áno, vláda a kraľovania môžu v nás vzbudzovať strach a napätie, ale len dovtedy, kým si uvedomíme, že v perspektíve Boha OTCA, zvrchovaného Pána a Kráľa neba i zeme, toto panovanie, táto vláda znamená službu! Službu každému z nás! Čiže nie utláčanie, manipulovanie, povýšeneckosť, ale služba. Boh Otec ako Najvyšší Vláda je tým Najväčším Služobníkom. Je niekým, kto je nám doslova neustále k dispozícii! Kto nemá zábrany doslova slúžiť nám. Je to ako postoj matky, ktorá sa stará o všetky potreby svojho dieťaťa a nezahanbuje ju, že sa k nemu musí znížiť.

A tu pomaly prechádzame k poslednej, siedmej charakteristike Boha OTCA podľa bl. Márie Celesty, a to je:

7) OTEC – so srdcom MATKY

„ Keď chce náš Pán ukázať lásku (amore), akú prechováva voči človeku, hovorí, že tak, ako matka nosí svojho malého synčeka v náručí, tak On chráni svoj ľud a že by na neho nemohol nikdy zabudnúť, tak ako matka nemôže zabudnúť na svoje nemluvňa, ktoré počala vo svojom lone (Iz 49,15-16). Milujúcejšie vyjadrenie ako toto by už ani nemohlo byť vypovedané týmto láskavým Pánom voči duši svojho drahého človeka! (/ Je to to najmilujúcejšie vyjadrenie aké len môže povedať tento láskavý Pán duši svojho drahého človeka!)“ (Vnútorná Záhradka, meditácia na 26. máj)

Vidíme, že bl. Mária Celesta tu žasne nad tým, ako Pán v knihe proroka Izaiáša(Iz 49,15-16) sám seba prirovnáva k matke, ktorá nemôže nikdy zabudnúť na svoje malé dieťaťko, na svoje nemluvňa. A ona sama sa vo svojom živote, krok za krokom, neváha otvoriť sa na takúto šokujúcu perspektívu Boha- ako OTCA so srdcom MATKY... a teraz sa chce s týmto pokladom podeliť s každým jedným z nás.

Ako uvidíme, téma Boha OTCA, ktorý je pre každého človeka OTCOM i MATKOU, je u bl. Márie Celesty veľmi častá a je takou perlou v celej jej spiritualite. A tiež by som chcela povedať (zdôrazniť), že to nie je niečo čo by si ona sama „vymyslela“, ale je to pravda, ktorú ona sama prijala ako DAR od nebeského Otca. Je to pravda, ktorú jej On sám zjavil. Započúvajme sa- tentokrát do Pánových slov, ktoré jej adresoval a ktoré ona zapísala pre každého jedného z nás:

„Hľa, aká si v skutočnosti – ako malé dieťaťko v matkinom lone, ktoré žije viac jej životom než svojím vlastným. Dieťa nerobí nič samo od seba, ale robí iba to, čo jeho matka, a kŕmi sa jej pokrmom. Takisto aj ty, dcéra! Ja som tvoja matka: zrodil som ťa v mojom lone, keď som stváral svet, a aby som ťa zachoval, chránim ťa vo vnútornostiach mojej večnej lásky. Tam ťa kŕmim a zahŕňam dobrou starostlivosťou. Sama od seba nedokážeš vykonať žiadne dobré dielo: sú nimi jedine diela tvojej matky. Keby si opustila jej lono, chýbala by ti životná sila a zahynula by si. Každý človek - pocestný /viator/ je ako dieťaťko, nedávno počaté v lone ženy. Ak ho príroda predčasne vyhodí z matkinho lona, prichádza o život a umiera. Rovnako sa deje s človekom - pocestným, ak sa oddelí od svojho pôvodu a počiatku. Chcem preto, aby si bola ako dieťa v lone svojej matky. Netúž po ničom inom, iba po tomto lone, ktoré ťa zrodilo a chráni ťa. Vtedy sa staneš slobodná od všetkého, čo je pre človeka nebezpečné. A tvojím lonom je úplné odovzdanie sa do mojej dispozície. Odovzdaj sa do starostlivosti a ochrany tvojej matky.“ (Rozhovory duše s Ježišom VIII., 6)

Toto je jedno z naozaj mnohých miest v jej dielach, kde píše o Bohu OTCOMI ako o MATKE, či už zo svojho pohľadu, alebo zapisuje Pánove slová- náuku- na túto tému. A čo sa tohto týka, keď by sme sa zahĺbili do textov bl. Márie Celesty, uvideli by sme, že táto téma sa nachádza **v samom jadre, v centre celej jej spirituality**, že je- ako som už povedala- takou **perlou** v jej spiritualite, v jej duchovnej náuke.

Bl. Mária Celesta nám na mnohých miestach podáva- ako Matka a Učiteľka- ako Majsterka duchovného života- náuku o duchovnom detstve. A táto náuka je- ako uvidíme- samým srdcom jej spirituality,

Výraz „duchovné detstvo“ sa stal všeobecne známym v duchovnej literatúre v súvislosti so svätou Teréziou od Dieťaťa Ježiša, známou ako sv. Terézia z Lisieux(+1897), ktorá žila takmer 150 rokov po bl. Márii Celeste Crostarosa. A ako hovorí a učí o duchovnom detstve Matka Mária Celesta?

DUCHOVNÉ DETSTVO v učení blahoslavenej Márie Celesty CROSTAROSA¹

Keď som vám povedala, že náuka- učenie o duchovnom detstve sa nachádza v samom srdci spirituality bl. Matky Márie Celesty, chcem vám teraz ponúknuť jeden text z jej diela Vnútorná záhradka, v ktorom komentuje 3. verš z 18. kapitoly evanjelia podľa sv. Matúša, ktorý znie: „ Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva.“ Vo svojom komentári k tomuto veršu bl. Mária Celesta hovorí o ceste duchovného detstva, ktorú preberá a osvojuje si priamo z evanjelia. Jedná sa o cestu, ktorú Mária Celesta ponúka- navrhuje výslovne v tomto konkrétnom komentári, ale jej podstatné črty- charakteristiky sú- ako som už spomenula- prítomné vo všetkých jej spisoch; Nechajme však teraz hovoriť bl. Máriu Celestu, ako skutočnú Učiteľku a Majsterku duchovného života:

„Božský Učiteľ nám veľmi jasne vysvetľuje, aký je pevný a solídny základ skutočného duchovného života. Počúvajte, ako o tom hovorí s úplnou jasnosťou v niekoľkých slovách evanjelia, keď hovorí: „Ak sa nestanete ako toto dieťa, nevojdete do nebeského kráľovstva.“ V týchto niekoľkých Pánových slovách je zhrnutá celá cesta duchovného života od počiatku až do konca; TU sa začína a Tu sa aj končí. Tu vysvetľujeme jadrový, pevný základ duchovného života až po jeho zavŕšenie, aby tá duša, ktorá naozaj túži po skutočnom zjednotení s Bohom, nepomýlila na pravej a solídnej ceste ducha.“ (Vnútorná Záhradka, meditácia na 5. jún)

Táto cesta duchovného detstva v učení bl. Márie Celesty nie je ničím sladkým, patetickým, odtrhnutým od reality. V čom spočíva? Východiskovým bodom je postoj pokory, ktorý nám umožňuje v pravde vidieť, kým naozaj sme a aby sme dospeli k tomuto poznaniu, je treba vstúpiť do pravdivého sebapoznania.

„ Duša, ktorá nasleduje Pána, musí už na samom počiatku svojho rozhodnutia začať svoju duchovnú cestu prosbou o čnosť pokory, má prísť pred Boha v duchu pravdy a má od začiatku vojsť do poznania seba samej a oddať sa Bohu s vedomím pravdy o sebe samej a o svojich nedostatkoch a hriechoch; má mu vyznať svoju vlastnú slepotu a v mlčaní zotrvať pri Pánových nohách.“ (Tamže)

Ovocím tohto postoja je milosť odpustenia a viery, „ ktorá je daná jedine pokornej duši, ktorá vyznáva svoju vinu pred Pánom v duchu pokory. A po tomto úseku života a modlitby, keď už dostala milosť viery, ktorá vstupuje do duše cez bránu pokory, vystupuje s pomocou Božej milosti na druhý stupeň modlitby.“ Čo sa týka tohto druhého stupňa modlitby, o tom vieme už aj z ďalšieho diela bl. Márie Celesty, ktoré sa rovnako volá „ Stupne modlitby“; bl. Mária Celesta v ňom tento druhý stupeň nazýva „Odvzdanosť a závislosť na Bohu“ s podtitulom „ O úplnej dôvere, ktorá sa rodí z nádeje“. Podľa bl. Márie Celesty duša zotráva v modlitbe ako dieťa, pokorná pri Pánových nohách, „úplne dôverujúca v Božiu dobrotu.“ S Pánovou pomocou duša vidí „svoju úbohosť a všetky svoje nedostatky.“ Bl. Mária Celesta však pokračuje: „Ak však duša- v poznaní a zakúšaní tejto svojej úbohosti a biedy- zotrvá- „vydrží“ v Božej prítomnosti ako dieťa slabé e neschopné chodiť, bezmocné a neskúsené na ceste duchovného života, takáto duša sa stáva pripravenou prijať dar živej viery a cez ňu vstupuje do zjednotenia s Bohom.“ Bl. Mária Celesta píše ďalej o tom, že ak chce duša postupovať v duchovnom živote, musí sa stať „maličkou v tejto škole božského Učiteľa, musí sa stať dieťaťom a zotrávať, byť na modlitbe ako dieťa, úplne dôverujúce jeho добрote, nevkladajúc istotu do seba samej, neschopné tak ako dieťa, ktoré ešte nevie chodiť, bezmocné a neskúsené.“

Bl. Mária Celesta tu hovorí o ceste duchovného detstva, ktorej podstatnými črtami sú: prijatie vlastnej ničoty, nespoliehanie sa jedine na svoje vlastné sily, hľadanie len Božej vôle vo všetkom, odovzdanie sa s úplnou dôverou do Božích rúk, láska k skrytému, nenápadnému a jednoduchému životu

---

¹ Táto časť je spracovaná podľa 9. a 10. bodu článku Pátra Emilia Lage, CSsR uverejneného v publikácii Atti del Secondo Convegno di Studi Crostarosiani (vyd. 1998) pod názvom Il cammino spirituale di Maria Celeste Crostarosa; spomenuté body nesú názov: 9. Il cammino spirituale e il Giardinetto; 10. L'infanzia spirituale

a vedomie účasti na poníženích Ježiša Krista až po smrť na kríži spolu s Ním a zmŕtvychvstanie k novému životu. Človek túto cestu prijíma preto, lebo je to cesta, ktorú žije sám Ježiš, aby uskutočnil Boží Plán a udelil ľuďom Ducha. A je to tiež cesta, ktorú aj sama osobne žije bl. Mária Celesta a vlastne preto vo svojich autobiografických spisoch vyjadruje svoju lásku a svoj vzťah a závislosť na Bohu používajúc slovník typický nie len pre vzťah medzi ženichom a nevestou, ale aj medzi matkou a dieťaťom:

„Zdá sa mi, že si mi drahší ako milovaná matka. Si omnoho milujúcejší a starostlivejší o mňa ako láskavá matka, ktorá objíma maličké dieťaťko vo svojom náručí. Moja láskavá a drahá matka, nemám nič, čo by som ti neodhalila!“ (Rozhovory duše s Ježišom III., 1)

A slová Pána:

„Hľa, aká si v skutočnosti – ako malé dieťaťko v matkinom lone, ktoré žije viac jej životom než svojim vlastným. (...) Každý človek je ako dieťaťko, nedávno počaté v lone ženy. Ak ho príroda predčasne vyhodí z matkinho lona, prichádza o život a umiera. Rovnako sa deje s človekom, ak sa oddelí od svojho pôvodu a počiatku. Chcem preto, aby si bola ako dieťa v lone svojej matky.“ (Rozhovory duše s Ježišom VIII., 6)

Aj v dielach bl. Márie Celesty, ktoré nie sú autobiografickými, je téma Boha ako MATKY neustále prítomná. Otec, Ježiš, aj Duch Svätý sú matkou pre dušu človeka.

Malé zhrnutie: Učenie bl. Márie Celesty o duchovnom detstve, ktoré čerpá z Božieho Slova, je vlastne *EVANJELIOM BOHA OTCA* pre nás, najmä vtedy, keď zakúšame svoju úbohosť, slabosť, hriešnosť... bl. Mária Celesta nás povzbudzuje, aby sme práve v takomto „stave“ ešte viac prichádzali k Nemu a hovorili o ňom Pánovi, vyznávali Mu ho- s úplnou úprimnosťou, otvorenosťou, bez vyhovárania sa, bez ospravedlňovania sa. Ovocím tohto vyznania je- podľa slov Márie Celesty- milosť odpustenia a viery. A práve *VIERA* je tým privilegovaným miestom- M. Celesta hovorí doslova, že je *BRÁNOU*, cez ktorú Boh vstupuje k nám a cez ktorú my vchádzame do Jeho- do Jeho Srdca. Pán nám skrze vieru dáva dar- milosť úplnej odovzdanosti Jemu- milosť odovzdanosti Jemu v každej chvíli, vo všetkých okolnostiach života, nech sa deje čokoľvek, a vtedy sa stávame, ako Pán na mnohých miestach v Rozhovoroch duše hovorí bl. Márii Celeste – dieťaťom v Jeho lone- ktoré je úplne v bezpečí- nech sa deje čokoľvek, v radosť, aj v bolesti, aj v utrpení; zotrúva v dôvere a odovzdanosti voči Bohu *OTCOVI*, aj keď nechápe, nerozumie. A to je skutočne milosť...

Spoločná modlitba na záver:

„Nebeský Otče, Bože našich srdc, ponáram sa do priepasti tvojho nekonečného milosrdenstva, aby som v neho ustavične mohol dúfať aj napriek množstvu svojich hriechov, slabostí a nevďačnosti. Dôverujem tvojej božskej prozreteľnosti, a preto do tvojich otcovských rúk odovzdávam seba samého. Chcem ťa oslavovať aj svojimi najdrobnejšími skutkami. Spolieham sa na tvoju starostlivosť ako človek, ktorý už nežije pre seba samého. Môj Pane, ty sám ži v mojom vnútri, pretože ty si môj duch, môj Otec, môj ženich, moje všetko, moje jediné a zvrchované dobro naveky!“ (Bl. Mária Celesta Crostarosa, z Ranného zasvätenia Najsv. Trojici)